

ви идейника Ботев. Автора на Молитва, Борба и Георгийовден може сам да се е смятал за атеист, и то с право, щом смятаме за дълбоко прочувствени и същевременно искрени току що поменатите песни, но за г. Страшимирова той е само „бунтар“, защото, да оставя самия Страшимиров да говори (стр. 83), няма — и не може да има художник атеист, макар че не само на запад, но и у нас цели поколения (включително и моето и самия аз.) боряват в живота и се дават като атеисти“. Още в първия куплет на Молитвата Ботев изповядва своя бог, — не гоя, който е в небесата, значи не бога на своя народ. И ето как се обяснява г. Страшимиров, и пак не съвсем ясно, след цитата (1 куплет от Молитва): „Няма защо да тжрсим и тук българска психична едностранчивост — чувствуване Бога като Правда и Справедливост, а не като Творец — Премъдрост. Няма защо да тжрсим това, макар че ако поета би откривал в душата на народа си Бога строго очертан като антитеза на тоя, който той чувствува сега в собствената си душа, на pewno би потжрсил да смекчи отсеченото съпоставяне в първия куплет на Молитва. Сам Ботев не е имал условие да се отдаде на философски медитации вжн от време и обстоятелства. И като се е видел — заедно със своя народ — пред трагизма, да се хвърли в борба на живот и смърт, той е изпаднал в дълбока тревога, дошъл е до мистицизма и ето тжрси Бога. Но го тжрси не само като единица сама по себе, а като вдъхновител и вожд. Значи, тжрси го като борец. А бога на бореца тжкмо се покрива с дадената вече едностранчивост на колективната душа у нас: ние имаме жгловостта на вечни бунтари и чрез бунт само постигаме даже чисто религиозен мистицизъм, като се изработваме, разбира се, на сектанти, при това твърде безогледни, фанатични — (стр. 86)“. Следват по-нататък обясненията на известните четири стиха:

Не ти комуто се кланят
Калугери и попове
И комуто свещи палят
Православните скотове, —

обяснения, тжкмо противни на тия, които Вазов даде в студията си.

Идейника проблесва и в Георгийовден, още по-силно в Борба — „идейна директива“ на Ботева като процитирва втората половина на това стихотворение, наситено с люти нападки и гняв. г. Страшимиров пак додава: „Прозрението на творческия гений дебне идейните увеличения на човека в него. И ги притяпява. Ботев се бои да не охули съкровено то в душата на самия си народ. Защото несжзнателно, макар